

Sitran lausunto luonnonsuojelulain uudistuksesta

Asia: HE 76/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra kiittää lausuntopyynnöstä koskien hallituksen esitystä luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ja nostaa esiin seuraavia näkökohtia:

1. Yleistä

Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen eli **luontokato** muodostaa ilmastokriisiin rinnastuvan uhkan ihmiskunnan kaikille toiminnoille – ihmisten, talouden ja yhteiskunnan hyvinvoinnille.

Maailman talousfoorumin mukaan **yli puolet maailman taloudellisesta tuotannosta on riippuvainen toimivista luonnon ekosysteemeistä** (WEF 2020: *Nature Risk Rising: Why the Crisis Engulfing Nature Matters for Business and the Economy*). Luonnon monimuotoisuus ja sen tila on suorassa vaikutusyhteydessä talouden toimintaedellytyksiin ja luo samalla perustaa uusille liiketoiminnallisille innovaatioille. Maailman talousfoorumi arvioikin, että **siirtymä luontoa vahvistavaan yhteiskuntaan voisi tuoda globaalisti yritysten liikevaihdolle lisäystä jopa 10 biljoonaa dollaria vuodessa ja 395 miljoonaa uutta työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä** (WEF 2020: *New Nature Economy Report II: The Future of Nature and Business*). Tämä edellyttää kuitenkin vallitsevan kehityssuunnan merkittävää kääntämistä.

Sitra katsoo, että luonnonsuojelulain uudistus sisältää useita tärkeitä elementtejä tähän haasteeseen vastaamiseksi. Säädöspohjan luominen ekologiselle kompensaatiolle sekä luontotyyppien painoarvon vahvistaminen ovat erittäin tärkeitä askeleita yhteiskunnan kestävyysmurroksen edistämiseksi. Samoin ilmastomuutokseen sopeutumisen ja hillinnän tuominen näkökulmana mukaan luonnonsuojelulakiin on merkittävä lisäarvo, joka vastaa uusinta tieteellistä näkemystä, mm. tuoretta IPCC:n ja IPBES:n yhteisraporttia ilmasto- ja luontokriisien kytkeytymisestä erottamattomasti toisiinsa (IPCC & IPBES 2021: *Biodiversity and Climate Change: Workshop Report*).

Sitra korostaa kuitenkin, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja luontokadon pysäyttäminen edellyttää **läpileikkaavia toimia**, jotka kattavat kokonaisvaltaisesti ihmistoiminnan luontovaikutukset. Luonnonsuojelulaki, joka lähtökohtaisesti turvaa vain jäävuoren huipun Suomen luonnon monimuotoisuudesta – arvokkaimmiksi katsotut luonnonarvot, erityisesti uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suotuisan suojelutason säilyttämisen tai saavuttamisen – ei voi työkaluna vastata kuin pieneen osaan tästä välttämättömästä tarpeesta.

Sitran näkemyksen mukaan luontokadon pysäyttämistä ohjaamaan tarvitaan kokonaisuus, johon kuuluvat **luonnonsuojelulaki, muu lainsäädäntö sekä vapaaehtoiset ja markkinaperusteiset toimenpiteet ja ohjauskeinot**. Näiden kaikkien vaikuttavuuden tulee vahvistua yhtäaikaaisesti ja toimintakulttuurin kehittyä siten että eri toimialojen ja sektoreiden yhteistyö vahvistuu. Lisäksi tarvitaan yhä vahvempaa kansallista **tietopohjaa**, joka mahdollistaa luonnon tilan järjestelmällisen seurannan, luo pohjan luontopääoman tilinpidolle ja mahdollistaa päätösten perustumisen parhaaseen mahdolliseen tieteelliseen tietoon.

Samalla on tärkeää pitää huolta murroksen **sosiaalisesta hyväksyttävyydestä**, johon liittyy vahva ja ennakoiva eri osapuolten kuuleminen ja ottaminen mukaan aktiiviseen ratkaisijan rooliin. Esimerkiksi maanomistajien merkitys on olennainen, kun huomioidaan maa- ja metsätalouden keskeisyys kansallisissa luonnon monimuotoisuutta koskevissa kysymyksissä.

Kuten hallituksen esityksen esitöissä on ansiokkaasti tuotu esiin, ilman luonnon monimuotoisuuden kattavaa huomiointia läpi yhteiskunnan, mm. kaiken maankäytön ja luonnonvarojen hyödyntämisen yhteydessä tulee luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen jatkumaan. Sitraa painottaakin, että **vastaavat tavoitteet, joiden varassa luonnonsuojelulakia on lähdetty uudistamaan, tulisi omaksua läpäisevästi kaikkeen luontoon vaikuttavaan lainsäädäntöön**, kuten maankäyttö- ja rakennuslakiin. Siinä missä erillislait, kuten maankäyttö- ja rakennuslaki, vesilaki, metsälaki tai kaivoslaki, hoitavat kukin omaa selkeää tehtäväänsä ja niiden rajat on perusteltua pitää selkeinä, luontokadon pysäyttäminen on hyvä esimerkki kokonaisvaltaisesta kysymyksestä, joka on huomioitava johdonmukaisella tavalla läpi lainsäädännön.

Sitra kiinnittää erikseen huomiota myös siihen, että **lain tavoitteita on vaikea saavuttaa, jos sitä toimeenpanevilta viranomaisilta puuttuvat tarvittavat resurssit**. Esitöistä käykin hyvin ilmi, kuinka riittämättömät ELY-keskusten henkilöresurssit ovat edes luonnonsuojelulain perustyökalun, luontotyyppien ja lajien esiintymien tai suojelualueiden rajauspäättösten tekemiseen, ja millaiset henkilötyövuosisäykset tarvittaisiin uhanalaisimpien esiintymien turvaamiseen rajausmenettelyllä. Tämä epäsuhta lain antaman toimeksiannon ja ELY-keskusten resurssoinnin välillä tulisi ensi tilassa ratkaista budjettipäätöksissä.

2. Kommentit luonnonsuojelulain lukuihin

1 luku Yleiset säännökset

Ei huomioita.

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

Sitra pitää erittäin perusteltuna **luontopaneelin roolin ja tehtävien säätämisestä ilmastopaneelin tavoin lailla**. Luonnon monimuotoisuuteen liittyvien kysymysten laajuus ja kompleksisuus korostavat tarvetta riippumattomalla tieteelliselle asiantuntijaelimelle, jonka merkitystä painottaa se, että sen asemasta säädettäisiin laissa eikä vain ministeriön päätöksellä.

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

Sitra pitää tarkoituksenmukaisena kansainvälisen biodiversiteettisopimuksen toimeenpanoon kuuluvan **kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian ja toimintaohjelman** sisällyttämistä luonnonsuojelulakiin. Samoin mahdollisuus laatia strategiaa ja toimintaohjelmaa alueellisesti jalkauttava **alueellinen toimenpidesuunnitelma** on tarpeellinen lisäys suunnittelujärjestelmään. Luonnon monimuotoisuus on ilmastoon verrattuna oleellisesti eri tavalla paikallinen ilmiö, joten mitä paremmin luontokadon pysäyttäminen koko yhteiskunnan ja kaiken inhimillisen toiminnan

läpäisevänä tavoitteena on vietävissä alue- ja paikallistasolle, sitä paremmat mahdollisuudet tehtävässä on onnistua.

Samalla Sitra kiinnittää kuitenkin huomiota hallituksen esityksen esitöissään tunnistettuun tilanteeseen, jossa luonnon monimuotoisuuden turvaaminen edellyttää luonnonsuojelulakia laajempaa, läpi lainsäädännön kulkevaa luonnon monimuotoisuuden huomioimista.

Kuten hallituksen esityksen esitöissä todetaan, luonnonsuojelulain pääasiallisella keinovalikoimalla – suojelualueilla ja niiden asianmukaisella hoidolla – voidaan turvata monimuotoisimpia osia Suomen luonnosta, mutta **ilman luonnon monimuotoisuuden kattavaa huomiointia muun alueidenkäytön ja luonnonvarojen hyödyntämisen yhteydessä tulee luonnon köyhtyminen jatkumaan**. Luontokadon pysäyttämisessä eri sektoreiden välinen yhteistyö on avainasemassa. Tästä näkökulmasta **kansallista luontokadon pysäyttämiseen tähtäävää suunnittelua tulisi vahvistaa** niin, että sen ohjausjärjestelmä kattaisi eri hallinnonalat ja eri yhteiskunnan sektorit vähintään yhtä vahvasti ja läpileikkaavasti kuin ilmastolain mukainen ilmastotoimien ohjausjärjestelmä omalla alallaan. Tärkeä työväline tähän olisi esitöissä esiin nostettu ja parhaillaan ympäristöministeriössä selvitettävä luonnonsuojelulain toimialaa laajempi, puitelain kaltainen **luontolaki**, joka voisi vastata soveltamisalaltaan ilmastolakia.

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

Ei huomiota.

5 luku Euroopan unionin Natura 2000 -verkosto

Ei huomioita.

6 luku Luonnonsuojelualueet

Sitra pitää luonnonsuojelulain tarkoituksen huomioiden perusteltuna ehdotusta poistaa viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään kansallis- ja luonnonpuistoissa. Luonnonsuojelulaki on luotu työkaluksi uhanalaisimpien luonnonarvojen turvaamiseen. Luonnonsuojelualueen tehtävä puolestaan on turvata suojelun tarpeessa olevat luontoarvot, ja kaikista luonnonsuojelualueista kansallis- ja luonnonpuistot ovat merkitykseltään omassa luokassaan. Onkin vaikea perustella, miten malminetsintä olisi yhteensovittavissa kansallis- tai luonnonpuiston olemassaolon tarkoituksen ja luonnonsuojelulain tehtävän kanssa.

7 luku Luontotyyppien suojelu

Sitra pitää hallituksen esityksessä toteutuvaa luontotyyppien painoarvon vahvistamista lajisuojelun rinnalla tärkeänä kehityksenä. Kuten esitöissä todetaan, **luontotyypit ovat luonnon monimuotoisuuden kattavin taso ja niiden suojelu turvaa samalla useita, osin toisistaan riippuvaisia saman elinympäristön eliölajeja**. Luontotyyppien elinvoimaisuuden turvaaminen auttaa myös turvaamaan niiden lajien elinympäristöt, jotka tunnemme toistaiseksi puutteellisesti tai emme lainkaan. Näitä on merkittävä osa kaikista lajeista, mikä on ongelma myös Suomessa, huolimatta poikkeuksellisen hyvästä lajitiedon tasosta maassamme.

Ehdotukset luontotyyppien suojelumekanismien nostamisesta lajisuojelun mekanismien tasolle ja näiden lähentämisestä toisiinsa ovat Sitran näkökulmasta hyviä askelia kohti kokonaisvaltaisempaa luonnon monimuotoisuuden tarkastelua.

Samalla Sitra nostaa esille huomiona, että seuraava looginen askel kokonaisvaltaisempaan tarkasteluun työssä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi olisi nostaa säädöstasolle lajien ja luontotyyppien ohella **luonnon ihmiselle tarjoamat palvelut eli ekosysteemipalvelut** sekä näiden turvaaminen ja vahvistaminen, kuten luonnonsuojelulain toimivuusarvioinnissakin on johtopäätöksenä esitetty.

8 luku Eliölajien suojelu

Ei huomioita.

9 luku Eliölajien yksilöiden hallussapito, vaihdanta, maahantuonti ja maastavienti

Ei huomioita.

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

Ei huomioita.

11 luku Vapaaehtoinen ekologinen kompensaatio

Lukua koskevat huomiot on sijoitettu ekologista kompensaatiota koskevaan omaan lausuntokohtaansa alla.

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

Ei huomioita.

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

Ei huomioita.

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

Ei huomioita.

15 luku Muutoksenhaku

Ei huomioita.

16 luku Voimaantulosäännökset

Ei huomioita.

3. Kommentit muihin lakeihin esitettyihin muutoksiin

Ei huomioita.

4. Ilmasto- ja luontokysymysten yhteyden tunnistaminen luonnonsuojelulaissa

Hallituksen esityksessä tuodaan ilmastokysymykset ensi kertaa mukaan luonnonsuojelulakiin lisäämällä **ilmastonmuutokseen sopeutuminen** mukaan lain tavoiteisiin, suojelualueen mahdollisiin perustamisedellytyksiin ja lajien avustetun leviämisen perusteisiin. **Ilmastonmuutoksen hillintä** yhdistyy uudessa luonnonsuojelulaissa kuvattuun luonnonsuojelun suunnittelujärjestelmään, jossa kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian ja -toimintaohjelman valmistelussa tulee huomioida ilmastolain mukaiset suunnitelmat.

Lisäys on erittäin perusteltu ja vastaa yhä tarkentuvaa tieteellistä ymmärrystä ilmasto- ja luontokriisin **kytkeytymisestä** toisiinsa. Kuten tuore kansainvälisen ilmastopaneelin ja luontopaneelin IPCC:n ja IPBES:n yhteisraportti (IPCC & IPBES 2021: *Biodiversity and Climate Change: Workshop Report*) alleviivaa, **ilmastonmuutos on keskeinen luontokadon ajuri ja luontokato ilmastonmuutoksen**. Niitä aiheuttavat tekijät ja niitä hillitsevät ratkaisut kietoutuvat erottamattomasti toisiinsa. Jos yrittää ratkaista niitä erillään toisistaan, epäonnistuu molemmissa.

Sitra katsookin, että vastaavaa tarkastelua ilmasto- ja luontotoimien rinnakkaisesta huomioimisesta tulisi jatkaa ja ulottaa koskemaan kaikkea ilmastokriisin ja luontokadon ratkaisuun tähtäävää yhteiskunnallista päätöksentekoa ja lainsäädäntöä.

4. Ekologinen kompensatio eli luontoarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

Suomi on sitoutunut tavoitteeseen pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikentyminen eli saavuttaa luonnon **kokonaisheikentymättömyys**. Tavoite vertautuu ilmastopolitiikan päämäärään **hiilineutraaliudesta**. Aivan kuten hiilineutraalius tarkoittaa tilaa, jossa positiiviset ilmastovaikutukset (hiilinielut) ovat yhtä suuret kuin jäljellä olevat negatiiviset ilmastovaikutukset (päästöt), kokonaisheikentymättömyys saavutetaan, kun luonnon monimuotoisuutta heikentävät ja vahvistavat toimet ovat vaikutuksiltaan tasapainossa, eli ihmistoimien kokonaisvaikutus ei enää heikennä luonnon monimuotoisuutta.

Koska ihmisen toiminta käytännössä väistämättä aiheuttaa haitallisia luontovaikutuksia, joita ei voida parhaallakaan suunnittelulla kokonaan välttää, ei tavoite ole saavutettavissa ilman toimivaa ekologisen kompensaation järjestelmää, jolla ihmisen luonnolle aiheuttamat haitat voidaan hyvittää. **Ekologinen kompensatio on siten välttämätön osa luontokadon pysäyttämistä.**

Yritysten, toimialojen ja kuntien luontotavoitteet kirittävät tarvetta ekologisen kompensaation käyttöönotolle

Lainsäädäntö ekologisesta kompensaatiosta tulee juuri oikeaan aikaan, sillä **tarve toimivalle ekologisesta kompensaation järjestelmälle kasvaa** niin yksityisen kuin julkisen sektorin organisaatioilla. Rahoitusmarkkinat, kansainvälinen säädösympäristö ja asiakaspaine tulevat yhä enenevässä määrin kirittämään toimijoita (yritykset, toimialat, kunnat, muut organisaatiot) asettamaan kunnianhimoiset **luontotavoitteet**. (Ks. luontotavoitteista esim. Boston Consulting Group 2021: *The Biodiversity Crisis is a Business Crisis*; Science Based Targets Network 2020: *Science Based Targets for Nature: Initial Guidance for Business*.)

Esimerkiksi Norjan öljyrahasto alkaa jo edellyttää omistamiltaan yhtiöiltä, että nämä sisällyttävät luonnon monimuotoisuuden turvaamisen strategioihinsa ja raportointiinsa (Pelli 2021). Isossa-Britanniassa puolestaan Boris Johnsonin hallitus sääti uudessa ympäristölaissa (Environment Act, 2021, ks. UK Government 2021 ja Local Government Association 2022) jokaiselle rakennushankkeelle veloitteen tuottaa vähintään 10 % nettolisäys luonnon monimuotoisuuden tasoon verrattuna luonnon tilaan ennen rakennushanketta.

Tähän toimintaympäristön muutokseen vastatakseen esimerkiksi kaivosteollisuudella on globaalisti jo nähtävissä pyrkimys kohti luontoneutraaliuden (No Net Loss, NNL, luonnon kokonaisheikentymättömyys) tavoitetta kaivos Hankkeissa. Suomessa Espoon kaupunki on ensimmäisenä asettanut tavoitteekseen luonnon kokonaisheikentymättömyyden vuoteen 2035 mennessä (Espoo 2021). Edelläkävijäyrityksissä ja -toimialoilla omaksutaan jo tiekarttoja kohti luontoposiitivisuutta (Net Positive Impact, NPI), jossa luontoa vahvistavat toimet eivät vain hyvitä luonnolle aiheutettuja haittoja, vaan ylittävät ne.

Mitä nopeammin tällaiset vahvat luontotavoitteet leviävät, sitä enemmän tarve toiminnan aiheuttamien luontohaittojen hyvittämiselle uskottavalla ekologisella kompensaatiolla lisääntyy.

Toimiva ekologisen kompensaation järjestelmä tarvitsee lainsäädäntöpohjan

Olellaisen tärkeää on, että lainsäädännöllä luodaan säädöspohja ekologisten kompensaatioiden uskottavalle toteuttamiselle. Kansainväliset esimerkit osoittavat, että **toimivat ekologisen kompensaation markkinat eivät synny ilman kansallisia sääntöjä, joka asettavat puitteet kompensaatiotoiminnalle**: mitkä ovat ekologisen kompensaation kriteerit, mikä on hyväksyttävää kompensaatiota ja mikä ei, miten hyvitys ja heikennys lasketaan ja todennetaan, miten ostajan ja myyjän oikeusturva taataan?

Esimerkiksi Britanniassa on kehitetty viimeisen kymmenen vuoden aikana maan ympäristöviranomaisten johdolla vapaaehtoisen ekologisen kompensaation tarpeisiin mittausmenetelmä ja standardi, jotka mahdollistavat siirtymisen laajamittaiseen kompensaatiotoimintaan.

Hallituksen esitykseen sisältyvä ratkaisu, jossa ensin lainsäädännöllä luodaan puitteet kansalliselle ekologisten kompensaatioiden järjestelmälle, jota sitten tarkennetaan asetuksella ja viranomaisohjeilla, onkin tästä näkökulmasta erittäin tärkeä.

Ilman yhteistä kansallista säännöstöä ja oikeudellisia puitteita kompensaation pelisäännöt jäävät yksittäisten toimijoiden tapauskohtaisesti määriteltäviksi ja yksityisoikeudellisten sopimusten varaan, mikä käytännössä rajaa kompensaatiot harvojen, poikkeuksellisen sitoutuneiden organisaatioiden toiminnaksi. Tällöin ei synny edellytyksiä laajamittaiselle, uskottavalle kompensaatiotoiminnalle.

Järjestelmän läpinäkyvyys ja kompensaatioiden luotettava todentaminen ovat toiminnanharjoittajien etu

Luontokadon noustessa yhä vahvemmin sekä kansalaiskeskustelun että sijoittajien ja poliittisen päätöksenteon agendalle on toiminnanharjoittajilla selkeä intressi lunastaa mainehyötyä ja vahvistaa sosiaalista hyväksyttävyyttään (nk. "lupa toimia", licence to operate) osoittamalla vastuullisuutta hyvittämällä toimintansa aiheuttamat luontohaitat.

Edellytys mainehyödylle ja sosiaaliselle hyväksyttävyydelle, ml. kyvylle torjua syytökset viherpesusta, on kuitenkin järjestelmän uskottavuus. Tarve **järjestelmän läpinäkyvyydelle** ja puolueettomalle, **ulkopuoliselle varmentajalle**, joka todentaa kompensaation onnistumisen, on siten ilmeinen.

Hallituksen esityksen mukainen menettely, jossa viranomainen todentaa hyvityksen riittävyyden avoimeen, läpinäkyvään ja julkiseen rekisteriin, vastaisi osaltaan tähän tarpeeseen. Suomalaisen ympäristöviranomaisen luotettavuus todentajana palvelisi toiminnanharjoittajia myös kansainvälisissä yhteyksissä.

Sitra kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että lakiehdotuksen mukaisen kompensaatiojärjestelmän toimivuus edellyttää **ELY-keskusten resurssien varmistamista**. Viranomaisella on oltava käytössään sekä riittävät henkilöresurssit että tarvittava osaaminen täysin uuden tehtävän hoitoon, jotta viranomaiskäsittelystä ei muodostu pullonkaulaa kompensaatiotoiminnalle.

Toimivilla kompensaatiomarkkinoilla tarvitaankin epäilemättä viranomaisen ohella myös kolmansia tahoja (konsultit, välittäjät, akkreditoidut sertifioijat), jotka pystyvät sujuvoittamaan kompensaatioprosessia tuomalla yhteen kompensaatioiden tuottajat ja ostajat sekä toteuttamalla tarvittavat selvitystyöt ja kartoitukset kaikilta niiltä osin, mihin ei vaadita virkavastuulla toimivaa viranomaista.

Kompensaatiomarkkinoiden kehittymiseen tarvitaan sekä kysyntää että tarjontaa vahvistavia jatkotoimia

Sitra korostaa, että ilman toimivia markkinoita, joilla kompensaatioiden tarjonta ja kysyntä kohtaavat, on vaikea saavuttaa luontohaittojen hyvittämisen valtavirtaistumista.

Kompensaatiomarkkinoiden käynnistämiseksi onkin tärkeää varmistaa, että sekä kysynnän että tarjonnan syntymistä vauhditetaan riittävästi.

Tarjonnan kirittämiseksi hallituksen esitykseen sisältyy useita kiitettäviä mekanismeja, kuten mahdollisuus kompensaatioiden tuottajille (maanomistajille) rekisteröidä tarjolla olevat kompensaatiopalvelut viranomaisen todentamina viranomaisen ylläpitämään järjestelmään.

Luontoarvojen vahvistamisesta kiinnostuneille maanomistajille (yksityishenkilöille ja organisaatioille) ekologinen kompensaatio avaakin kiinnostavan mahdollisuuden hakeutua kompensaatioiden tuottajaksi, eli **luoda uutta liiketoimintaa tuottamalla luonnonarvoja vahvistavia palveluja** kompensaatiomarkkinoille. Hyödyntääkseen tätä mahdollisuutta tuottajat tarvitsevat kuitenkin alustaa, jolla tarjota palvelujaan potentiaaliselle asiakaskunnalle. Viranomaisen ylläpitämä rekisteri yhdistettynä mahdolliseen luontoarvojen kauppapaikkaan (esimerkiksi MTK:n luontoarvot.fi) palvelisi juuri tätä tarkoitusta

Sen sijaan hallituksen esitys ei sisällä ekologisten kompensaatioiden kysyntää kirittäviä säädöksiä. Sen jälkeen, kun lakiehdotuksen mukainen säädösperusta kompensaatioille on luotu, onkin tarpeen **tarkastella, miten kysyntää voitaisiin vahvistaa**. Kyseeseen voivat tulla sekä **vapaaehtoiset toimet** (kuntien, toimialojen, merkittävien yritysten jne. sitoutuminen kompensoimaan toimintansa luontohaitat – eduskunnan näkökulmasta valtiomisteiset yhtiöt voivat olla merkittävä päänavaaja tässä) että sen selvittäminen, miten lainsäädäntöön voitaisiin tulevaisuudessa sisällyttää **kompensaatiomekanismi turvaamaan luonnon monimuotoisuutta erilaisten maankäyttö- ja luonnonvarahankkeiden yhteydessä**. Sitra on useissa yhteyksissä esittänyt kaikkea maankäyttöä koskevaa ekologisen kompensaation velvoitetta tai maankäytön muutosmaksua ja toistaa huomion tässä yhteydessä.

Kun välttämätön lainsäädäntöperusta ekologiselle kompensaatiolle on luotu, **kompensaatiomarkkinoiden pelisääntöjen jatkokehittämiseen on tärkeää varata viranomaisille pitkäjänteiset resurssit**. Esimerkiksi Britanniassa kompensaatiostandardin (Biodiversity Net Gain) ytimenä olevaa mittaria (Biodiversity Metric) on päivitetty kritiikin ja kokemusten pohjalta vuosien aikana useasti matkalla tämänhetkiseen versioon 3.1. Kompensaatioiden integroiminen monipuolisesti liiketoiminnan arvoketjuihin ja kehittyviin luontoarvojen markkinoihin edellyttää järjestelmältä **hallinnollista joustavuutta** samalla kun pidetään huolta niiden **ekologisten kriteerien ylläpitämisestä**. Tähän tarvitaan viranomaisten ja yksityisen sektorin sujuvaa yhteistyötä.

Helsingissä 26.9.2022,



Mari Pantsar
Johtaja
Kestävyyssratkaisut

Sitran visiona on, että Suomi menestyy rakentamalla reilua, kestävä ja innostavaa tulevaisuutta, jossa ihmiset voivat hyvin maapallon kantokyvyn rajoissa. Työssämme painottuu kolme teemaa: ratkaisujen löytäminen ekologiseen kestävyyskriisiin, reilun datatalouden edistäminen sekä demokratian ja osallisuuden vahvistaminen. Talouden uudistaminen kestäväksi ja kilpailukykyiseksi nivoutuu aiempaa vahvemmin kaikkeen toimintaamme.

Lähteet:

Boston Consulting Group 2021: *The Biodiversity Crisis is a Business Crisis*.

Saatavilla osoitteesta: <https://www.bcg.com/publications/2021/biodiversity-loss-business-implications-responses>

British Local Government Association 2022: *Biodiversity Net Gain Now and in the Future*.
Saatavilla osoitteesta: <https://www.local.gov.uk/pas/topics/environment/biodiversity-net-gain-local-authorities/biodiversity-net-gain-now-and-future>

British Standards Institution 2021: *Process for designing and implementing Biodiversity Net Gain. Specification. Standard BS 8683:2021*.
Saatavilla osoitteesta: <https://knowledge.bsigroup.com/products/process-for-designing-and-implementing-biodiversity-net-gain-specification/standard>

Espoo 2021: *Espoo-tarina. Valtuustokauden tavoitteet. 5. Espoo on turvallinen, viihtyisä ja luonnonläheinen kotikaupunki*.
Saatavilla osoitteesta: <https://www.espoo.fi/espoo-kaupunki/espoo-tarina#section-25682>

IPCC & IPBES 2021: *Biodiversity and Climate Change: Workshop Report*.
Saatavilla osoitteesta: <https://ipbes.net/events/ipbes-ipcc-co-sponsored-workshop-biodiversity-and-climate-change>

Natural England 2022: *The Biodiversity Metric 3.1*.
Saatavilla osoitteesta: <http://nepubprod.appspot.com/publication/6049804846366720>

Pelli, Petja 2021: *Maailman suurin osakkeenomistaja vaatii omistamiaan yrityksiä ryhtymään luonnonsuojelijoiksi: "Linkki biodiversiteetin ja voittojen välillä on tulossa yhä selvemmäksi"*.
Helsingin Sanomat 2.10.2021.
Saatavilla osoitteesta: <https://www.hs.fi/talous/art-2000008251842.html>

Science Based Targets Network 2020: *Science Based Targets for Nature: Initial Guidance for Business*.
Saatavilla osoitteesta: <https://sciencebasedtargetsnetwork.org/resources/>

UK Government 2021: *World-leading Environment Act becomes law*. Press Release 10.11.2021.
Saatavilla osoitteesta: <https://www.gov.uk/government/news/world-leading-environment-act-becomes-law>

World Economic Forum 2020: *Nature Risk Rising: Why the Crisis Engulfing Nature Matters for Business and the Economy*.
Saatavilla osoitteesta: <https://www.weforum.org/reports/nature-risk-rising-why-the-crisis-engulfing-nature-matters-for-business-and-the-economy/>

World Economic Forum 2020: *New Nature Economy Report II: The Future of Nature and Business*.
Saatavilla osoitteesta: <https://www.weforum.org/reports/new-nature-economy-report-ii-the-future-of-nature-and-business/>